

**Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών για το νομοσχέδιο
«Ο περί Ιδρύσεως Υφυπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και για Συναφή
Θέματα Νόμος του 2023»**

Παρόντες:

Άριστος Δαμιανού, πρόεδρος	Κυριάκος Χατζηγιάννης
Μαρίνα Νικολάου	Νίκος Γεωργίου
Βαλεντίνος Φακοντής	Μαρίνος Σιζόπουλος
Νίκος Σύκας	

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών μελέτησε το πιο πάνω νομοσχέδιο σε έξι συνεδρίες της, που πραγματοποιήθηκαν στις 12 Οκτωβρίου, στις 23 Νοεμβρίου και στις 7 και 14 Δεκεμβρίου 2023, καθώς και στις 11 και 25 Ιανουαρίου 2024. Στο πλαίσιο των συνεδριάσεων της επιτροπής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιόν της ο Υπουργός Εσωτερικών, ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου Εσωτερικών, εκπρόσωποι του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης και της Υπηρεσίας Ασύλου του Υπουργείου Εσωτερικών, του Υπουργείου Εξωτερικών, του Υπουργείου Οικονομικών, του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, ο Αρχηγός Αστυνομίας, καθώς και εκπρόσωποι του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας, της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, της Παγκύπριας Συντεχνίας Δημοσίων Υπαλλήλων (ΠΑΣΥΔΥ), της Παγκύπριας Συντεχνίας ΙΣΟΤΗΤΑ, της Υπάτης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (United Nations High Commissioner for Refugees), του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης και της Κίνησης για Ισότητα, Στήριξη, Αντιρατσισμό (ΚΙΣΑ).

Η Επίτροπος Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού, η Ανεξάρτητη Συντεχνία Δημοσίων Υπαλλήλων Κύπρου (ΑΣΔΥΚ) και το Κυπριακό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (Cyprus Refugee Council), παρ' όλο που κλήθηκαν, δεν εκπροσωπήθηκαν στις συνεδρίες της επιτροπής. Ωστόσο, η Επίτροπος Προστασίας των Δικαιωμάτων του

Παιδιού, με επιστολή που απέστειλε στην επιτροπή, ημερομηνίας 11 Οκτωβρίου 2023, διατύπωσε τη συμφωνία της με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του νομοσχεδίου.

Επιπροσθέτως, το Ινστιτούτο Δημογραφικής και Μεταναστευτικής Πολιτικής, παρ' όλο που δεν κλήθηκε να εκπροσωπηθεί στις συνεδρίες της επιτροπής, με επιστολή του, ημερομηνίας 12 Νοεμβρίου 2023, διατύπωσε τις θέσεις του αναφορικά με τις πρόνοιες του νομοσχεδίου.

Σημειώνεται ότι στο στάδιο της συζήτησης παρευρέθησαν επιπροσθέτως τα μέλη της επιτροπής κ. Πανίκος Λεωνίδου, Χρίστος Σενέκης, Μαρίνος Μουσιούπτας και Αλεξάνδρα Ατταλίδου, καθώς και τα μη μέλη της κ. Σωτήρης Ιωάννου, Χαράλαμπος Θεοπέμπτου και Κωστής Ευσταθίου.

Σημειώνεται επίσης ότι η επιτροπή μελέτησε το υπό συζήτηση νομοσχέδιο κατά προτεραιότητα, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κανονισμού 40Α του Κανονισμού της Βουλής των Αντιπροσώπων, λόγω της σημασίας και των σκοπών της προτεινόμενης νομοθετικής ρύθμισης.

Σκοπός του νόμου που προτείνεται είναι η θέσπιση νομοθεσίας για την ίδρυση Υφυπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, ώστε να τεθεί υπό έναν ενιαίο φορέα η χάραξη και η εφαρμογή αποτελεσματικής και ολοκληρωμένης στρατηγικής για τη μετανάστευση και το άσυλο.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τις πρόνοιες του νομοσχεδίου, όπως αυτό αρχικά κατατέθηκε στη Βουλή, οι κύριες αρμοδιότητες του Υφυπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου διαλαμβάνουν μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

1. Τη χάραξη και την υλοποίηση ολοκληρωμένης στρατηγικής για τη μετανάστευση και το άσυλο, περιλαμβανομένων επιμέρους ζητημάτων όσον αφορά στην υποδοχή και στη φιλοξενία αιτητών διεθνούς προστασίας, στις διαδικασίες χορήγησης ασύλου, στην ένταξη προσώπων τα οποία διαμένουν νόμιμα στη

Δημοκρατία, στην επιστροφή παράνομα διαμενόντων μεταναστών στις χώρες καταγωγής τους και στη νόμιμη μετανάστευση.

2. Τη διαχείριση των θεμάτων που αφορούν στη μετανάστευση και στο άσυλο.
3. Τον συντονισμό της παρακολούθησης και της εφαρμογής του ενωσιακού δικαίου σε θέματα που εμπíπτουν στις αρμοδιότητες του εν λόγω υφυπουργείου.
4. Τη λειτουργία και τη διαχείριση κέντρων υποδοχής και φιλοξενίας για αιτητές διεθνούς προστασίας, καθώς και κέντρων φιλοξενίας για ασυνόδευτους ανηλίκους και ευάλωτα πρόσωπα.
5. Τη σύναψη διμερών συμφωνιών με τρίτες χώρες για συνεργασία σε θέματα μετανάστευσης, ασύλου και επιστροφών μεταναστών.
6. Τον καταρτισμό στρατηγικής ένταξης πολιτών τρίτων χωρών που διαμένουν νόμιμα στη Δημοκρατία και τον συντονισμό της εφαρμογής των απαραίτητων δράσεων προς υλοποίησή της, σε συνεργασία με άλλες αρμόδιες κρατικές αρχές και υπηρεσίες.
7. Την εκτέλεση και την εφαρμογή των αρμοδιοτήτων που απορρέουν από τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας για θέματα αλλοδαπών και διεθνούς προστασίας, καθώς και από διεθνείς διμερείς ή πολυμερείς συμβάσεις και συμφωνίες.

Επιπροσθέτως, με τις πρόνοιες του νομοσχεδίου προβλέπεται η μεταφορά στο προτεινόμενο υφυπουργείο μέρους των αρμοδιοτήτων του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης του Υπουργείου Εσωτερικών, καθώς και μέρους του προσωπικού του, ώστε οι αρμοδιότητες του εν λόγω τμήματος να περιοριστούν στα θέματα τα οποία ρυθμίζονται από τις διατάξεις του περί Αρχείου Πληθυσμού Νόμου, του περί Γάμου Νόμου και του περί Πολιτικής Συμβίωσης Νόμου και τα οποία θα εξακολουθήσουν να εμπíπτουν στην αρμοδιότητα του εν λόγω υπουργείου. Περαιτέρω, προβλέπεται η συγκέντρωση στο προτεινόμενο υφυπουργείο όλων των αρμοδιοτήτων

της Υπηρεσίας Ασύλου του Υπουργείου Εσωτερικών και η μεταφορά της εν λόγω υπηρεσίας σε αυτό.

Στο πλαίσιο της συζήτησης του νομοσχεδίου ο Υπουργός Εσωτερικών δήλωσε ότι η δημιουργία του Υφυπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου κρίνεται αναγκαία, ώστε να τεθεί κάτω από έναν ενιαίο φορέα η χάραξη και η εφαρμογή μίας ολοκληρωμένης στρατηγικής για τη μετανάστευση και το άσυλο και συναφώς να καταστεί δυνατή αφενός η πιο αποτελεσματική διαχείριση διάφορων παραμέτρων που αφορούν στη μετανάστευση και στο άσυλο και αφετέρου η παροχή της απαιτούμενης προστασίας στους νομίμως δικαιούχους διεθνούς προστασίας, σύμφωνα με τις διεθνείς και ευρωπαϊκές υποχρεώσεις της Δημοκρατίας για τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Περαιτέρω, ο ίδιος αξιωματούχος επισήμανε ότι το νομοσχέδιο αποσκοπεί στην αποτροπή παράτυπων ροών μεταναστών και στην καταπολέμηση των δικτύων διακινητών προσώπων, στην επίσπευση της ολοκλήρωσης των διαδικασιών που αφορούν στη διεκπεραίωση των αιτήσεων ασύλου, στην πάταξη της αδήλωτης εργασίας, στη βελτίωση των συνθηκών που επικρατούν στα κέντρα υποδοχής και φιλοξενίας, στην ένταξη των νομίμως διαμενόντων πολιτών τρίτων χωρών διά της κατάλληλης και πλήρους αξιοποίησης των προσόντων και δεξιοτήτων αναφορικά με τα οποία παρατηρείται έλλειψη στην κυπριακή αγορά εργασίας, στην προώθηση και στην υλοποίηση πολιτικής για τα ασυνόδευτα ανήλικα και στην εφαρμογή αποτελεσματικών διαδικασιών επιστροφής πολιτών τρίτων χωρών που δεν διατηρούν δικαίωμα παραμονής στη Δημοκρατία.

Πέραν των πιο πάνω, ο Υπουργός Εσωτερικών ανέφερε ότι για τα θέματα ένταξης των δικαιούχων διεθνούς προστασίας στην κοινωνία προβλέπεται η σύναψη μνημονίων συνεργασίας, δεδομένου ότι τα εν λόγω θέματα εμπίπτουν εν μέρει στην αρμοδιότητα άλλων φορέων. Όσον αφορά στη στελέχωση του προτεινόμενου υφυπουργείου,

δήλωσε ότι εν μέρει θα στελεχωθεί με αποσπάσεις προσωπικού από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, το οποίο ήδη κατέχει την απαραίτητη τεχνογνωσία και ότι, σε περίπτωση που κριθεί αναγκαία η πρόσληψη επιπρόσθετου προσωπικού, θα προωθηθούν οι απαιτούμενες διαδικασίες προσλήψεων νέου προσωπικού.

Επιπροσθέτως, επισήμανε ότι ο Υφυπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου παρά τω Προέδρω θα δύναται να εκπροσωπεί τη Δημοκρατία ενώπιον οποιουδήποτε θεσμού και, εάν αυτό κριθεί ότι δεν είναι νομικά εφικτό, η Δημοκρατία θα εκπροσωπείται από τον αρμόδιο υπουργό. Τέλος, αναφερόμενος στο προωθούμενο πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ του προτεινόμενου υφυπουργείου και της Αστυνομίας Κύπρου, ενημέρωσε την επιτροπή ότι, σύμφωνα με την άποψη της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, η απασχόληση μελών της αστυνομίας στο υπό αναφορά υφυπουργείο ενδεχομένως να μην είναι συνταγματικά και νομικά επιτρεπτή και ότι η σύναψη μνημονίου συνεργασίας προκρίνεται και αποτελεί τη βέλτιστη ρύθμιση του ζητήματος, ώστε να καθορισθεί γραπτώς ο τρόπος συνεργασίας.

Ο Αρχηγός Αστυνομίας δήλωσε ότι η Αστυνομία Κύπρου θα εξακολουθήσει να συνδράμει στην αντιμετώπιση και στη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, σύμφωνα με την πολιτική γραμμή της κυβέρνησης στον τομέα αυτό, η οποία θα λαμβάνεται από τον Υφυπουργό Μετανάστευσης και Ασύλου παρά τω Προέδρω, αντί από το Υπουργείο Εσωτερικών, όπως ισχύει σήμερα, λόγω της ίδρυσης του εν λόγω υφυπουργείου. Συναφώς, σύμφωνα με τον ίδιο, κρίνεται αναγκαίο να μην κατακερματιστεί η Αστυνομία Κύπρου με τη μεταφορά ή τοποθέτηση μελών της στο Υφυπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, λαμβάνοντας υπόψη μεταξύ άλλων ότι το εν λόγω προσωπικό απασχολείται σε διάφορες επιχειρήσεις της Αστυνομίας Κύπρου. Περαιτέρω, ανέφερε ότι ετοιμάστηκε προσχέδιο μνημονίου συνεργασίας το οποίο καθορίζει ρητά τον τρόπο συνεργασίας μεταξύ του υφυπουργείου και της Αστυνομίας Κύπρου. Τέλος, επισήμανε ότι δεν τίθεται οποιοδήποτε ζήτημα ως προς την αποτελεσματική αντιμετώπιση του μεταναστευτικού

ζητήματος με τη μη άμεση υπαγωγή της Αστυνομίας Κύπρου στο εν λόγω υφυπουργείο.

Ο εκπρόσωπος του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας διασαφήνισε ότι η κηδεμονία για τους ασυνόδευτους ανηλίκους και τα ευάλωτα πρόσωπα θα παραμείνει στις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, όπως ισχύει σήμερα.

Οι εκπρόσωποι της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας δήλωσαν ότι το νομοσχέδιο εξετάστηκε ως προς τη συμβατότητά του με το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας και τις ενωσιακές υποχρεώσεις του κράτους, καθώς και ότι ορισμένες εξουσίες οι οποίες σύμφωνα με το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας αποτελούν αποκλειστική αρμοδιότητα του Υπουργικού Συμβουλίου δεν διαφοροποιούνται με τις πρόνοιές του. Περαιτέρω, ανέφεραν ότι στο εν λόγω νομοσχέδιο περιλήφθηκαν πρόνοιες για τη σύναψη μνημονίων συνεργασίας με υπουργεία, άλλα υφυπουργεία, υπηρεσίες, ανεξάρτητες αρχές και την Αστυνομία Κύπρου, τα οποία δεν έχουν νομική ισχύ, αλλά διασφαλίζουν τη ρύθμιση ορισμένων επιχειρησιακών ζητημάτων και θεμάτων συνεργασίας. Επιπροσθέτως, επισήμαναν ότι στο νομοσχέδιο περιλήφθηκαν επίσης πρόνοιες αναφορικά με τις εκκρεμούσες δικαστικές διαδικασίες, δεδομένου ότι είναι χιλιάδες οι υποθέσεις που εκκρεμούν στα δικαστήρια.

Οι εκπρόσωποι της ΠΑΣΥΔΥ ανέφεραν ότι το προτεινόμενο υφυπουργείο απαιτείται να στελεχωθεί με νέο, μόνιμο και εξειδικευμένο προσωπικό, επισημαίνοντας ότι η πλειοψηφία του προσωπικού που θα μεταφερθεί στο υφυπουργείο από υφιστάμενα τμήματα της δημόσιας υπηρεσίας είναι εργοδοτούμενοι ορισμένου χρόνου. Παράλληλα, δήλωσαν ότι η εν λόγω συντεχνία διαφωνεί με την απόσπαση υπαλλήλων και ιδιαίτερα με το ενδεχόμενο απόσπασης υπαλλήλων από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, λόγω του μεγάλου φόρτου εργασίας της εν λόγω υπηρεσίας. Τέλος, αναφέρθηκαν στην ανάγκη να τεθεί χρονοδιάγραμμα για τη μεταβίβαση στο νέο

υφυπουργείο των αρμοδιοτήτων που αφορούν στην παροχή υλικών συνθηκών υποδοχής και φιλοξενίας.

Ο εκπρόσωπος της ΚΙΣΑ δήλωσε ότι οι πρόνοιες του νομοσχεδίου επικεντρώνονται στο θέμα του προσφυγικού, ενώ κρίνονται αναγκαία τόσο ο καλύτερος συντονισμός όσο και η δημιουργία υποδομών για μία ολοκληρωμένη πολιτική στον τομέα του μεταναστευτικού ζητήματος. Επιπροσθέτως, εξέφρασε επιφυλάξεις ως προς τον τρόπο λειτουργίας του υπό αναφορά υφυπουργείου, υποστηρίζοντας ότι ο υφυπουργός πρέπει να παρακάθεται στο Υπουργικό Συμβούλιο και να συμμετέχει στη λήψη αποφάσεων, ώστε ενδεχομένως να του αποδίδεται η ανάλογη ευθύνη. Πέραν των πιο πάνω, διατύπωσε προβληματισμούς και επιφυλάξεις για το κατά πόσο το εν λόγω υφυπουργείο θα δύναται να επιτελέσει τον απαιτούμενο ρόλο και να επιτύχει τον στόχο του.

Οι υπόλοιπες πλευρές που κλήθηκαν και παρευρέθηκαν ενώπιον της επιτροπής συμφώνησαν με τους σκοπούς και τις επιδιώξεις του προτεινόμενου νόμου, αλλά επισήμαναν ότι πρέπει να διασαφηνιστούν ορισμένα κενά και ασάφειες στο κείμενο αυτού και εξέφρασαν προβληματισμούς και επιφυλάξεις ως προς τη διασφάλιση επαρκούς στελέχωσης του υφυπουργείου, την εμπλοκή στις αρμοδιότητες του υφυπουργείου άλλων κρατικών αρχών και υπηρεσιών, τη μη συμπερίληψη οποιασδήποτε αναφοράς στο εν λόγω νομοσχέδιο για τα πρόσωπα που κρίνονται τελικά ως δικαιούχοι διεθνούς προστασίας και τα θέματα ένταξης των δικαιούχων διεθνούς προστασίας και παροχής υλικών συνθηκών υποδοχής και φιλοξενίας.

Στο στάδιο της μελέτης του νομοσχεδίου την επιτροπή απασχόλησαν επιμέρους ζητήματα τα οποία αφορούν στην εφαρμογή του προτεινόμενου νόμου και συναφώς ζητήθηκαν από τους κυβερνητικούς αρμοδίους πρόσθετα στοιχεία και διευκρινίσεις.

Τα ζητήματα τα οποία αποτέλεσαν αντικείμενο ιδιαίτερης συζήτησης από την επιτροπή εντοπίζονται στα ακόλουθα:

1. Στο ενδεχόμενο να τίθενται νομικά και θεσμικά ζητήματα αναφορικά με την ίδρυση και τον τρόπο λειτουργίας υφυπουργείων στη Δημοκρατία γενικότερα και, ως εκ τούτου, η θεσμοθέτηση του Υφυπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου να μην είναι σύννομη.

Επί του προκειμένου, η επιτροπή απέστειλε επιστολή στον Υπουργό Εσωτερικών, ημερομηνίας 22 Νοεμβρίου 2023, για να ενημερωθεί γραπτώς κατά πόσο ζητήθηκε από τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας γνωμάτευση ως προς τη νομιμότητα της ίδρυσης και του τρόπου λειτουργίας υφυπουργείων στη Δημοκρατία, είτε κατά τη σύνταξη του νομοσχεδίου είτε σε προγενέστερο στάδιο, κατά την ετοιμασία άλλων νομοσχεδίων με παρόμοιο σκοπό. Ο Υπουργός Εσωτερικών, απαντώντας επί του εν λόγω ζητήματος με επιστολή του, ημερομηνίας 23 Νοεμβρίου 2023, ενημέρωσε την επιτροπή ότι δεν ζητήθηκε γνωμάτευση, αλλά διεξήχθη νομοτεχνική επεξεργασία του νομοσχεδίου, στο πλαίσιο της οποίας εξετάζεται μεταξύ άλλων η συνταγματικότητα. Συναφώς, σημείωσε ότι το νομοσχέδιο ετοιμάστηκε σύμφωνα με τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας βάσει της οποίας δημιουργήθηκαν άλλα υφυπουργεία στη Δημοκρατία και, ως εκ τούτου, δεν κρίθηκε σκόπιμο να ζητηθεί από τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας γνωμάτευση για τον σκοπό αυτό.

2. Στην προβλεπόμενη αρμοδιότητα του εν λόγω υφυπουργείου όσον αφορά στη σύναψη συμφωνιών με τρίτες χώρες για συνεργασία σε θέματα μετανάστευσης, ασύλου και επιστροφών μεταναστών.
3. Στον προτεινόμενο τρόπο συνεργασίας με την Αστυνομία Κύπρου, ήτοι με τη σύναψη μνημονίου συνεργασίας, καθώς και στο κατά πόσο αυτός δύναται να καταστεί εν τέλει λειτουργικός και αποτελεσματικός.

4. Στο ενδεχόμενο να υπάγεται επιχειρησιακά η Υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης της Αστυνομίας Κύπρου στο Υφυπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου.
5. Στον καθορισμό ενδεικτικού πλαισίου αρμοδιοτήτων του υπό αναφορά υφυπουργείου και υπουργείων, άλλων υφυπουργείων, υπηρεσιών, ανεξάρτητων αρχών και της Αστυνομίας Κύπρου, που εμπλέκονται στον τομέα της μετανάστευσης και του ασύλου, αντί της παροχής δυνατότητας σύναψης μνημονίων συνεργασίας μεταξύ του υφυπουργείου και άλλων κρατικών αρχών και της Αστυνομίας Κύπρου, κυρίως όσον αφορά στα θέματα ασφάλειας.
6. Στην τροποποίηση της ονομασίας του προτεινόμενου υφυπουργείου, ώστε να περιληφθεί σε αυτή η έννοια της ένταξης των προσώπων τα οποία διαμένουν νόμιμα στη Δημοκρατία.
7. Στο ενδεχόμενο εισαγωγής προνοιών στον προτεινόμενο νόμο και ρητής αναφοράς στο προοίμιο αυτού όσον αφορά στην εφαρμογή πολιτικής συμπερίληψης και ένταξης των μεταναστών.
8. Στο ενδεχόμενο διεύρυνσης των περιπτώσεων στις οποίες υπάρχει ασυμβίβαστο όσον αφορά στην ιδιότητα του υφυπουργού.

Οι εκπρόσωποι της Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, τοποθετούμενοι επί του εγερθέντος ζητήματος όσον αφορά στην εισαγωγή προνοιών, ώστε η Υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης της Αστυνομίας Κύπρου να υπάγεται επιχειρησιακά στο υφυπουργείο, εξέφρασαν επιφυλάξεις ως προς τη συνταγματικότητα της εν λόγω νομοθετικής ρύθμισης, επισημαίνοντας ότι, πέρα από τυχόν συνταγματικά κωλύματα, εγείρονται νομικά και άλλα ζητήματα. Ειδικότερα, ανέφεραν ότι ενδέχεται να συγκρούεται με τα Άρθρα 122 και 131 του Συντάγματος, τα οποία προβλέπουν για δύο εντελώς διακριτές και ανεξάρτητες περιπτώσεις, αλλά και ότι, όπως προκύπτει βάσει των εν λόγω άρθρων, τα μέλη της Αστυνομίας δεν είναι δημόσιοι υπάλληλοι αλλά μέλη

σώματος ασφαλείας. Επ' αυτού, διευκρίνισαν ότι, σύμφωνα με το Άρθρο 122, στον όρο «δημόσια υπηρεσία» δεν περιλαμβάνονται τα σώματα ασφαλείας της Δημοκρατίας, ενώ, σύμφωνα με το Άρθρο 131, ο Αρχηγός Αστυνομίας διορίζεται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Ως εκ τούτου, σε περίπτωση που η Αστυνομία Κύπρου υπαχθεί επιχειρησιακά στο Υφυπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, που ασκεί εκτελεστική εξουσία, αστυνομικοί θα λαμβάνουν οδηγίες από τον υφυπουργό ή κατάλληλα εξουσιοδοτημένο δημόσιο υπάλληλο και συναφώς ενδέχεται να υπάρξει σύγκρουση με τα ως άνω άρθρα του Συντάγματος, αφαιρώντας από τον Αρχηγό Αστυνομίας συνταγματικές εξουσίες ως προς την ηγεσία της Αστυνομίας Κύπρου.

Επιπροσθέτως, επισήμαναν ότι ενδέχεται να επηρεάζονται επίσης τα Άρθρα 50 και 54 του Συντάγματος, τα οποία αφορούν μεταξύ άλλων στις εξουσίες του Προέδρου της Δημοκρατίας και του Υπουργικού Συμβουλίου για θέματα ασφαλείας. Συναφώς, ανέφεραν ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του περί Αστυνομίας Νόμου, ο Αρχηγός Αστυνομίας έχει τη διοίκηση και τη διεύθυνση της Αστυνομίας Κύπρου, τηρουμένων οποιωνδήποτε οδηγιών ή διαταγών του Υπουργικού Συμβουλίου. Ως εκ τούτου, ο Αρχηγός Αστυνομίας δεν δύναται να είναι υπόλογος σε πρόσωπο που διορίζεται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ήτοι τον Υφυπουργό Μετανάστευσης και Ασύλου παρά τω Προέδρω. Περαιτέρω, δήλωσαν ότι εγείρεται ζήτημα αναφορικά με το πρόσωπο το οποίο θα έχει εν τέλει την ευθύνη για τις επιχειρήσεις της Αστυνομίας Κύπρου.

Πέραν των πιο πάνω, όσον αφορά στην Κυπριακή Υπηρεσία Πληροφοριών (ΚΥΠ) και το γεγονός ότι μέλη της Αστυνομίας παρέχουν υπηρεσίες σε αυτή, σημείωσαν ότι η ΚΥΠ δεν υπάγεται ούτε διοικητικά ούτε επιχειρησιακά στην Αστυνομία Κύπρου, αλλά στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Επιπροσθέτως, ανέφεραν ότι το άρθρο 21 του περί της Κυπριακής Υπηρεσίας Πληροφοριών (ΚΥΠ) Νόμου αφορά στα μέλη της Αστυνομίας που ήδη παρείχαν υπηρεσίες στην ΚΥΠ πριν από τη θέσπιση του εν λόγω νόμου το 2016. Τέλος, επισήμαναν ότι τόσο στον περί της Κυπριακής Υπηρεσίας Πληροφοριών

(ΚΥΠ) Νόμο όσο και στους εκδιδόμενους δυνάμει αυτού κανονισμούς περιλαμβάνονται διατάξεις που ρυθμίζουν το εργασιακό καθεστώς, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των εν λόγω μελών της Αστυνομίας.

Οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Εσωτερικών και του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, καθώς και ο Αρχηγός Αστυνομίας, εξέφρασαν επίσης σοβαρές επιφυλάξεις για το ενδεχόμενο υπαγωγής επιχειρησιακά της Υπηρεσίας Αλλοδαπών και Μετανάστευσης της Αστυνομίας Κύπρου στο Υφυπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου. Σημειώνεται ότι για το εν λόγω ζήτημα κατατέθηκε ενώπιον της επιτροπής υπόμνημα του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως και της Αστυνομίας Κύπρου, στο οποίο αναλύονται οι λόγοι για τους οποίους η ως άνω προτεινόμενη νομοθετική ρύθμιση σε σχέση με την Υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης της Αστυνομίας Κύπρου δεν δύναται να γίνει αποδεκτή από μέρος της εκτελεστικής εξουσίας. Ειδικότερα, με βάση τα αναφερόμενα στο εν λόγω υπόμνημα, οι λόγοι αυτοί αφορούν στα εγείρομενα συνταγματικά ζητήματα και ζητήματα επιχειρησιακής επάρκειας της Αστυνομίας Κύπρου, στη λειτουργία της ΚΥΠ, καθώς και στην αποτελεσματική διαχείριση του μεταναστευτικού ζητήματος εν γένει.

Με βάση τα πιο πάνω, η επιτροπή αποφάσισε να τροποποιήσει το κείμενο του νομοσχεδίου, με τη σύμφωνη γνώμη του Υπουργείου Εσωτερικών, ώστε αυτό να διαλαμβάνει τα ακόλουθα:

1. Τροποποίηση της ονομασίας του προτεινόμενου υφυπουργείου, ώστε να καλείται «Υφυπουργείο Μετανάστευσης και Διεθνούς Προστασίας», αντί «Υφυπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου», ύστερα από εισήγηση η οποία υποβλήθηκε από τη Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας.
2. Διασαφήνιση της πρόνοιας η οποία προβλέπει για τη σύναψη διμερών συμφωνιών με τρίτες χώρες για συνεργασία σε θέματα μετανάστευσης, ασύλου και

επιστροφών, ώστε αυτή να προωθείται κατόπιν έγκρισης και εξουσιοδότησης του Υπουργικού Συμβουλίου.

3. Τροποποίηση της πρόνοιας που καθορίζει τις περιπτώσεις στις οποίες υπάρχει ασυμβίβαστο όσον αφορά στην ιδιότητα του υφυπουργού, ώστε να μη δύναται να διοριστεί υφυπουργός πρόσωπο το οποίο κατέχει το αξίωμα του προέδρου επαρχιακού οργανισμού αυτοδιοίκησης.

Ο πρόεδρος και τα μέλη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών, λαμβάνοντας υπόψη όλα όσα τέθηκαν ενώπιόν τους, επιφυλάχθηκαν να τοποθετηθούν επί των προνοιών του νομοσχεδίου, όπως αυτό αναθεωρήθηκε σύμφωνα με τα πιο πάνω, κατά τη συζήτησή του στην ολομέλεια του σώματος.

Σημειώνεται ότι, σε περίπτωση ψήφισης του νομοσχεδίου σε νόμο, θα τροποποιηθεί ο τίτλος του, ώστε να αναφέρεται ως «Ο περί Ίδρυσης Υφυπουργείου Μετανάστευσης και Διεθνούς Προστασίας και Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2024».

26 Φεβρουαρίου 2024

Αρ. Φακ.: 23.01.064.088-2023

ΔΠ/ΜΓ/ΑΛ